

วารสารพุทธมัคค์
JOURNAL OF BUDDHAMAGGA

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565)
Vol. 7 No. 1 (January – June 2022)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำวารสารพุทธมัคค์ให้เกิดขึ้นในสำนักเรียน
2. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาวารสารพุทธมัคค์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI
3. เพื่อให้มีวารสารที่ได้มาตรฐานสำหรับตีพิมพ์ผลงานของบุคลากรภายในและภายนอกสำนักเรียน

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) สำนักงานวารสารพุทธมัคค์ ภูมิคุณแม่ชาลิ่ง
ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญามุนี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชดิลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระมหาฉัตรชัย สุตตชโย, ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ผศ.ดร.	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาพรชัย สิริวีโร, ผศ.ดร.	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.วิลาสณี วัฒนมงคล	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิปัญโญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซ่อง	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ผศ.ดร.	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระครูปลัดสุรจตุ จันทมโม, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระสุชุม สุขวฑฺฒโก, ผศ.	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาอดิเดช สติวโร, ผศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหานรินทร์ สุรปญโญ, ดร.	วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.สุชาติ บุษย์ชญาณนท์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผศ.ดร.ประทีป พืชมงคลกลาง	คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.ดร.ภาชิต สุขวรรณดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.บารมี อริยะเลิศเมตตา	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.พิเศษ ดร.สรวิษฐ์ วงษ์สอาด	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.กฤตสุขิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ดร.บัวบุษรา อัครศรุตพิงค์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธนศ เกษศิลป์	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญฟูลอย	วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.ธารินี กิตติกาญจน์โสภณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ดร.อรพรรณ สุชาติกุลวิทย์	นักวิชาการอิสระ ด้านศาสนาและปรัชญา
ดร.สมเจต หลวงกัน	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ดร.กัญญามัก แม็กกี้	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ดร.สมเจต หลวงกัน	นายอริย์ชัย เลิศอมรไชยกิจ
นายสุขขาน มัถสัน	นางสาวพรทิพย์ พุทธิกิตติวงศ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลา พุทธมณฑล นครปฐม 73170
โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

การบริหารจัดการวารสารในปี พ.ศ. 2565 นี้ เป็นปีที่ 7 โดยกองบรรณาธิการวารสารพุทธมัตถ์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ได้จัดการบทความทุกประเภทในวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI อย่างเคร่งครัดและเข้มข้นทุกขั้นตอน และในการประเมินคุณภาพบทความนั้น ทางกองบรรณาธิการวารสารได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกศูนย์วิจัยธรรมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทความเป็นผู้ประเมินเป็นหลัก เพื่อให้ได้บทความที่จะเผยแพร่ในวารสารที่มีมาตรฐานที่สุด

วารสารพุทธมัตถ์ฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. สรรณาด้านอาชีพต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับฉบับนำร่องการสอนทักษะอาชีพ (Career competencies towards the teaching of vocational skills in schools of compulsory education pilot the teaching profession) โดย สมชัย ขวลิธธาดา มหาวิทยาลัยธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1. การศึกษาวิธีการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. การศึกษาสมรรถนะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับฉบับนำร่องการสอนทักษะอาชีพ ในภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก 3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับฉบับนำร่องการสอนทักษะอาชีพ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา (Management through the quality system to manage the learning and teaching in world-class standard school, Secondary Level) โดย สมชัย ขวลิธธาดา มหาวิทยาลัยธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1. การดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล พบว่า ในภาพรวมครูโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก 3. คุณลักษณะของนักเรียนที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติทุกรายวิชา 4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะ 4.1 ความคิดเห็นการบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นรูปแบบที่ดีมาก 4.2 สภาพปัญหาการทำงานของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน 4.3 ความต้องการควรมีการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพให้มีความเข้าใจง่าย 4.4 ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาให้โรงเรียนทุกขนาดเป็นมาตรฐานสากล

3. คุณภาพชีวิตคนพิการของเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร (QUALITY OF LIFE OF DISABLED PERSONS IN NONG WAENG SUBDISTRICT MUNICIPALITY WANON NIWAT DISTRICT SAKON NAKHON PROVINCE) โดย กุณิสรา พูลสวัสดิ์ และ สุปิ่น สมสารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์ิต ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตคนพิการในเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$,

S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจิตใจ ($\bar{x}=3.92$, S.D.= 0.73) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.70$, S.D.= 0.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพร่างกาย ($\bar{x}= 3.01$, S.D.= 0.26) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตคนพิการในเทศบาลตำบลหนองแขวงอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนครโดยจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของเทศบาลตำบลหนองแขวงอำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร ได้แก่ จัดอบรมการบำบัดทางแพทย์แผนไทยเบื้องต้นให้แก่คนพิการเพื่อบริการตนเอง ในชุมชนของตนเอง กรณีเจ็บป่วยเล็กน้อยหรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

4. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี (GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT OF NAM SOM SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, NAM SOM DISTRICT, UDON THANI PROVINCE) โดย วิไลวรรณ เรืองโสม และ บุญเหลือ บุปผามาลา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์ิต ผลการวิจัย พบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.20$, S.D.= 0.12) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักประสิทธิภาพ ($\bar{x}= 4.27$, S.D.= 0.34) รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{x}= 4.26$, S.D.= 0.37) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักประสิทธิผล ($\bar{x}= 4.12$, S.D.= 0.31) การเปรียบเทียบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลน้ำโสม อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลน้ำโสม ไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด (FACTORS AFFECTING DRUG USE IN THE AREA PATHUM RAT DISTRICT ROI ET PROVINCE) โดย วศินรัตน์ ชารีวัน และ สุปิ่น สมสาร หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์ิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติด ในพื้นที่อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}= 3.40$, S.D.= 0.68) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{x}= 3.48$, S.D.= 0.80) รองลงมาคือปัจจัยด้านสังคม ($\bar{x}= 3.36$, S.D.= 0.86) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x}= 3.35$, S.D.= 0.71) การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

6. การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมณฑล (The Management of Cultural Tourist Site in the Periphery Central Region) โดย พระมหาบุญไทย ปุณณมโน (ดัววงศ์) พระสุทธิสารเมธี บุญร่วม คำเมืองแสน และ กฤตสุขิน พลเสน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า สภาพและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมณฑลพอสรุปได้ดังต่อไปนี้ (1) สภาพของแหล่งท่องเที่ยวขาดการดูแลรักษา ขาดการฟื้นฟู ปล่อยให้เสื่อมโทรมไปตามสภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะเป็นคนในท้องถิ่น จะมาในเวลาที่มีงานเทศกาล เมื่อไม่มีงานก็จะปล่อยให้

สภาพเสื่อมโทรม อีกปัญหาหนึ่งที่มักจะประสบในลักษณะเดียวกัน คือ ด้านการจัดการเรื่องขยะซึ่งแต่ละแห่งเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวมักจะทิ้งขยะไว้ให้เป็นปัญหาของชุมชน ซึ่งจะต้องเป็นภาระในการจัดเก็บขยะ (2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว บางแห่งไม่ค่อยสะดวกเพราะอยู่ห่างไกลจากชุมชน การเดินทางลำบากบางแห่งมีรถโดยสารเพียงวันละเที่ยว ทำให้ไม่เหมาะกับนักท่องเที่ยวประเภทที่ต้องใช้รถโดยสารยิ่งนักท่องเที่ยวจากต่างชาติดังนี้มีปัญหาเพราะหากจะเหมารถนำเที่ยวก็จะเพิ่มปัญหาด้านค่าใช้จ่ายมากขึ้น (3) สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมาณลดลง บางแห่งไม่ค่อยมีความน่าสนใจมากนัก นอกจากจะมีงานเทศกาล พอหมดงานก็ไม่มีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป มีบ้างในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตลาดน้ำ นักท่องเที่ยวจะมาเลือกซื้อสินค้า (4) สิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมาณมีน้อยมาก ส่วนมากจะเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางการค้า ที่พักก็มีน้อย แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มักจะเน้นที่การเดินทางไปกลับในวันเดียว ส่วนกิจกรรมที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อย บางแห่งมีการล่องเรือแม่น้ำเที่ยว ชมโบราณสถาน ชมวัดวาอาราม แต่ก็เป็นไปเพียงเวลาไม่นานนัก นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติก็ยังพอมาทเที่ยวบ้าง ส่วนหนึ่งเป็นรายการที่บริษัทท่องเที่ยวจัดให้ ส่วนที่จะตั้งใจมาเองนั้นยังมีน้อย สรุปสภาพปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมาณลดลง คือ ขาดการดูแลรักษา ขาดการฟื้นฟู ขาดการสานต่อจากรุ่นสู่รุ่น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็ยังไม่ค่อยสะดวก สิ่งดึงดูดความสนใจก็มีน้อย องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมาณลดลง เป็นการสังเคราะห์จากเอกสาร การลงพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึก จึงได้รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือ “LAMIC : Model” มีที่มาและคำอธิบายดังต่อไปนี้ 1. L มาจากคำว่า Gracefulness Location สถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องมีความสะอาดเรียบร้อยมีความเหมาะสมเหมาะสมเจาะ มีความงดงาม และต้องถูกกาลเทศะตามสมควรแก่สถานที่นั้นๆ 2. A มาจากคำว่า Picturesque Attraction สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องมีความน่าดูน่าศึกษาน่าค้นหา มีความสละสลวย สวยงามน่าเพลิดเพลิน 3. M มาจากคำว่า Good Governance Management การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล 4. I มาจากคำว่า Sustainable Impression หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องสร้างความประทับใจ สร้างความซาบซึ้ง ความตรึงใจให้กับชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5. C มาจากคำว่า Cultural Heritage หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนและของประเทศในโอกาสต่อไป

7. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางปริมาณลดลง
(The Community Participation in Development of Cultural Tourist Site in the Periphery Central Region) โดย พระสุขุม สุขวาทโก พระมหาธำรงค์ ฐิตปุณฺโญ พระสุวรรณ สุขเมธปุณฺโญ ชนมกร ประไกร บัญชา ธรรมบุตร ณทิพรดา ไชยศิลป์ และ มงคล สารินทร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของสภาพของแหล่งท่องเที่ยวไม่ค่อยได้รับการฟื้นฟู ปล่อยให้ทรุดโทรมเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากหน่วยงานภาครัฐ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมากนัก บางแห่งแทบจะไม่ค่อยมีคนรู้จัก แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีปัญหาด้าน

ภัยธรรมชาติ ปัญหาด้านการคมนาคม และปัญหาด้านความสะอาด สรุปตามองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหา เลือกรื้อแก้ปัญห การตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวก็ยังไม่ชัดเจน เพราะประชาชนไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วมมากนัก แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมอบเรื่องการแก้ปัญหและการตัดสินใจในการที่จะแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ซึ่งไม่ใช่คนในชุมชน 2) ด้านการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม การดำเนินการตามแผนงาน ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ค่อยเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การรับผลประโยชน์เป็นสิ่งที่ชุมชนคาดหวังจะได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ผลประโยชน์ต้องเป็นเรื่องของชุมชนมากกว่าจะเป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคล ผลประโยชน์ของชุมชนยังมีน้อย ส่วนมากจะเป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง 4) ด้านการประเมินผล ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลน้อย การวางนโยบายในการพัฒนามีน้อยมาก บางแห่งไม่มีการสืบค้นข้อมูลของท้องถิ่น ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอผลการปฏิบัติงานและแนวคิดในการปรับปรุง องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์จากเอกสาร การลงพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึก จึงได้รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือ “ROBP: MODEL”

8. การวิเคราะห์หลักพุทธธรรมในอจินไตยสูตร (Buddhist Analysis Principles as on A-Chintai Sutra) โดย พระครูวิสุทธิธรรมโสภิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า พระพุทธศาสนามีสิ่งที่ไม่รู้มากมาย ในสิ่งที่ไม่รู้นั้น ก็มีสิ่งที่ควรคิดและไม่ควรคิด เรื่องที่ควรคิดนั้น พระพุทธเจ้าได้ตอบไปหลายเรื่อง แต่เรื่องที่ไม่ควรคิดนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่าถ้าคิดต่อแล้ว จะมีผลเสียอย่างไร ท่านจึงละไว้เสีย พระพุทธองค์ทรงสอนว่า อย่าเพิ่งไปสนใจศึกษาเรื่องที่เรียกว่า อจินไตย คือ เรื่องที่ไม่ควรศึกษา ซึ่งมีอยู่ 4 อย่าง อันได้แก่ 1. เรื่องที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ ซึ่งเป็นสมภาวะของพุทธะ 2. เรื่องที่เกี่ยวกับสมาธิสูงๆ ที่เชื่อกันว่ามีจริงและทำให้เกิดอิทธิปาฏิหาริย์ได้ 3. เรื่องที่เกี่ยวกับการทำดีและชั่ว คือเมื่อทำดีหรือชั่วอย่างนี้แล้ว จะต้องได้รับผลตามที่ตำราว่าไว้ 4. เรื่องโลกๆ เช่น เรื่องนรกได้ดิน-สวรรค์บนฟ้า, ชาตีก่อน, ชาตินี้, ตายแล้วไปไหน, ใครสร้างโลก, เป็นต้น รวมทั้งเรื่องต่างๆ ของชาวโลกที่ไม่เกี่ยวกับเรื่อง การดับทุกข์ด้วย สาเหตุที่ไม่ให้สนใจเรื่องเหล่านี้ก็เพราะ เรื่องเหล่านั้นมันไม่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและปฏิบัติเพื่อดับทุกข์

9. รูปแบบบรรยากาศองค์การเชิงบูรณาการปัญญาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (A MODEL OF INTEGRATIVE INTELLIGENCE ORGANIZATIONAL CLIMATE FOR SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION) โดย ณัฐกร บุญรักษา และ ชัดติยา ดั่งสำราญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า (1) องค์ประกอบของรูปแบบบรรยากาศองค์การเชิงบูรณาการปัญญาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นพหุตัวแปรมี 8 องค์ประกอบ คือ กระบวนการทางปัญญา ภาวะผู้นำ ขวัญกำลังใจ การเรียนรู้ เทคโนโลยีทางการศึกษา สิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และความพึงพอใจในองค์กร (2) รูปแบบบรรยากาศองค์การเชิงบูรณาการปัญญาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น

พหุตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) รูปแบบบรรยากาศองค์การเชิงบูรณาการปัญญาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้รับการประเมินและรับรองว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย ผ่านการประเมินคิดเป็น ร้อยละ 100

10. คุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น (QUALITY OF PUBLIC SERVICE OF UBOLRATANA DISTRICT OFFICE KHON KAEN PROVINCE) โดย ปณณทัต สามิบัติ และ ชาญยุทธ หาญชนะ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, $S.D. = 0.54$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ($\bar{x} = 3.87$, $S.D. = 0.71$) รองลงมาคือด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ($\bar{x} = 3.77$, $S.D. = 0.73$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ($\bar{x} = 3.29$, $S.D. = 0.68$) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อายุ และอาชีพ พบว่าไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ควรกำหนดระบบและกลไกการบริหารจัดการให้เหมาะสมและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่บริการ ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการให้บริการ และยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้บริการให้ดีขึ้น

11. อัตลักษณ์พระอรหันต์ในพุทธปรัชญา (Arahant's Identity in Buddhist Philosophy) โดย พูนศักดิ์ กมล วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า พระอรหันต์ในพุทธปรัชญา คือ มนุษย์ผู้ฝึกตนตามกระบวนการพุทธปรัชญาสามารถเข้าถึงเป้าหมายสูงสุดคือนิพพาน ตามทัศนะทางพุทธปรัชญาเถรวาทกล่าวถึงพระอรหันต์ คือ ผู้อยู่เหนืออำนาจของกิเลส ผู้บริสุทธิ์ ผู้รู้ตื่น แต่ในทัศนะของพุทธปรัชญามหายาน พระอรหันต์ไม่จำเป็นต้องหลุดพ้นจากกิเลส แต่ยังคงมีความสงสัย แล้วยังเป็นผู้ที่ต้องฝึกตนเองเพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์ของพระอรหันต์ตามทัศนะของพุทธปรัชญาเถรวาทจึงหมายถึง ผู้ที่ไม่ยึดถือขั้น 5 ว่ามีตัวตนเป็นเขาเป็นเรา ส่วนอัตลักษณ์ของพระอรหันต์ตามทัศนะของพุทธปรัชญามหายาน หมายถึง ผู้เข้าถึงธรรมแต่ไม่ถึงขั้นหลุดพ้นจากสังสารจักรนี้ อัตลักษณ์ของพระอรหันต์ทางพุทธปรัชญามหายาน ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อพระอรหันต์มากนัก แต่เน้นการเป็นพระโพธิสัตว์มากกว่าเพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

12. ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) ของไทย: รูปแบบการบริหารความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ปัจจุบันและการเชื่อมโยงสู่อนาคตบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Thai Small and Medium Businesses (SMEs): Risk Management Model That are Related to The Present Situation and The Link to The Future Based on The Sufficiency Economy

Philosophy) โดย สมชาย เบ็ญจวรรณ สาขาวิชาการเงินและการลงทุน มหาวิทยาลัยสยาม สรุปว่า รูปแบบและหลักการบริหารความเสี่ยงบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 2 ประการ คือ “หลักโออาซีเอ (ORCA) และปัจจัยที่ทำให้การนำกรอบการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จ คือ วัตถุประสงค์ ความเสี่ยง การควบคุมภายใน และความสอดคล้องกัน และรูปแบบการบริหารความเสี่ยงบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย รูปแบบที่หนึ่ง รูปแบบการบริหารความเสี่ยงจากการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง รูปแบบที่สอง รูปแบบการสร้างความรู้ความเข้าใจความเสี่ยงตรงกัน รูปแบบที่สาม รูปแบบการบริหารความเสี่ยงที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รูปแบบที่สี่ รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลง รูปแบบที่ห้า รูปแบบการสื่อสารที่มีคุณภาพเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ รูปแบบที่หก รูปแบบระบบการวัดผลการบริหารความเสี่ยงควบคู่กับกระบวนการด้านบุคลากร รูปแบบที่เจ็ด การฝึกอบรม การสร้างองค์ความรู้ และการวางกรอบความรับผิดชอบการบริหารความเสี่ยง และรูปแบบที่แปด การติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง

13. หลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ (Dharma Principles in Buddhism concerning Social Work) โดย ฉัตรสุตา ส่องแสงเจริญ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า พุทธธรรมที่เป็นวิธีการสังคมสงเคราะห์ คือ คำสอนที่สอนให้บุคคลรู้จักการดำเนินชีวิตของมนุษย์ให้บรรลุประโยชน์ ที่เป็นจุดหมายของชีวิตที่เรียกว่า อัตถะ 3 ประการ ได้แก่ 1) ทิฏฐธัมมิกัตถะ คือ ประโยชน์ปัจจุบัน เป็นวิธีการสังคมสงเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาของชีวิตเป็นวิธีสังคมสงเคราะห์ให้บุคคลได้มา ซึ่งปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อร่างกายอย่างเพียงพอ เป็นการสงเคราะห์รายบุคคล 2) สัมปรายกัตถะ คือ ประโยชน์เบื้องต้นเป็นวิธีการสังคมสงเคราะห์เพื่อให้สังคมมีความสงบสุข เป็นการตอบสนองด้านสังคม เป็นการมุ่งสงเคราะห์เพื่อให้แก้ปัญหาส่วนสังคม 3) ปรมัตถะ คือ ประโยชน์สูงสุด เป็นวิธีการสงเคราะห์ด้านจิตใจ เพื่อให้บุคคลมีความมั่นคงสงบสุข เป็นการตอบสนองด้านจิตใจ วิธีนี้เป็นการดับปัญหาอย่างสิ้นเชิง วิธีนี้เป็นการดับปัญหาอย่างสิ้นเชิง ประการที่ 2 ในแง่ของหลักการสังคมสงเคราะห์ อัตถะ 3 ประการสอดคล้องกับหลักการสงเคราะห์ชุมชนตามแนวพุทธ ดังนี้ 1) อัตถะ 3 ประการเป็นวิธีการสังคมสงเคราะห์ที่เป็นไปตามหลักเหตุผล หรือแก้ไขปัญหา ตามสาเหตุ เป็นวิธีการสงเคราะห์ทั้งในแง่ เศรษฐกิจ สังคม จิตใจอย่างสมดุลกัน 2) อัตถะ 3 ประการเป็นวิธีสังคมสงเคราะห์ที่ทุกคนต้องลงมือปฏิบัติเอง เป็นวิธีการแก้ไขที่ ค่อยเป็นค่อยไปตามความเหมาะสม เป็นการขจัดปัญหาทั้ง 3 ด้าน โดยมุ่งให้กับปัญหาได้ในที่สุด และเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวม ดังนั้น อัตถะ 3 ประการจึงเป็นวิธีการสังคมสงเคราะห์ตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นการสงเคราะห์ที่มุ่งให้เกิดผล เป็นการตอบสนองความต้องการของชีวิตและแก้ไขปัญหาของชีวิต ใน 3 ลักษณะ คือ 1 การแก้ไขปัญหาส่วนบุคคล 2 การแก้ไขปัญหาส่วนสังคม 3 การแก้ไขปัญหาส่วนจิตใจ เพราะมนุษย์มีกิเลสอยู่ในจิตใจ ถ้าจิตใจ ถูกครอบงำด้วยกิเลสแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อสังคม เพราะพระพุทธศาสนา ยังมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาสามารถมองได้จากหลักการของอริยสัจ 4 ลำดับไป

14. ความต้องการของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบล-อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร (Parents' Needs toward the Early Childhood Educational Management of the Early Childhood Development Center in Bueng Narang District, Phichit Province) โดย ธาณิ กิตติกาญจนโสภณ ศุภชัย ประศิริ และ อาริยา ภูวศิริวิวัฒน์ มหาวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลบึงนาราง มีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กอยู่ในระดับมาก (2) ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลบึงนาราง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ต้องการให้บุคลากรครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รักเด็กและพูดจาสุภาพ

15. เหตุผลในการดำรงอยู่ของรัฐธรรมนุญ (Reason of Existence of Constitution) โดย อภิโชค เกิดผล และ กฤตสุขชิน พลเสน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปว่า เหตุผลในการดำรงอยู่ของรัฐธรรมนุญได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทางปรัชญาในอดีตมาน้อยเพียงใด และจากการศึกษาพบว่าเกี่ยวกับประเด็นนี้ แนวคิดทางปรัชญาตะวันตกและแนวคิดทางพุทธปรัชญาต่างก็มีความสอดคล้องกันว่า การดำรงอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์อย่างสงบนั้นไม่ได้เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่ความสงบสันติของสังคมมนุษย์เป็นสภาวะที่เกิดจากการตกลงกันให้สถาปนาจัดตั้งองค์กรทางการเมืองการปกครองขึ้น ในแง่ของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการกำหนดอำนาจสูงสุดเกี่ยวกับระบอบการปกครองของรัฐสมัยใหม่ จึงเป็นผลผลิตของแนวคิดทางปรัชญาดังกล่าวข้างต้น ในฐานะที่เป็นข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของมนุษย์ในยุคสมัยปัจจุบัน

16. รูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมในพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ (PERSONNEL MANAGEMENT MODEL ACCORDING TO THE DOCTRINES OF BUDDHISM IN BUDDHIST UNIVERSITY) โดย เอกลักษณ์ เฟื่องพรหม สุพรรณิ สมานญาติ และ พระมหาสหัส ฐิตสาโร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมในพุทธศาสนา เป็นการนำหลักธรรมคำสอนในทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ควบคู่กับการบริหารงานบุคคลโดยทั่วไปเพื่อให้การบริหารงานบุคคลนั้นเป็นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ คือเป็นไปเพื่อการแก้ปัญหา เพื่อความไม่เบียดเบียน เพื่อประโยชน์สุขต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในองค์กร ส่วนรูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมในพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ POLC-2D CYCLE MODEL ประกอบด้วย 4 หลัก 2 ฐาน 4 วงจร ดังนี้ 4 หลัก ได้แก่ P-Planning : การวางแผน, O-Organizing : การจัดองค์กร, L-Leading : การนำ, C-Controlling : การควบคุม 2 ฐาน ได้แก่ ฐานคุณธรรมสำหรับการบริหารตนและการบริหารงานบุคคลตามแนวพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ฐานที่ 1 (D1 - Dhamma1 = Aparihaniyadhamma) คือ อปริหานิยธรรม 7 เพื่อการบริหารงานบุคคล ฐานที่ 2 (D2 - Dhamma2 = Brahma Vihara Dharmas) คือ พรหมวิหารธรรม 4 เพื่อการบริหารตน 4 วงจร ได้แก่ ระบบการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยสงฆ์ ข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัยว่าด้วย การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง ประกอบด้วย 1) การได้มาซึ่งบุคลากร 2) การบำรุงรักษาบุคลากร 3) การพัฒนาบุคลากร และ 4) การให้บุคลากรพ้นออกจากงาน

17. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบปรับตัวของผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษามีอาชีพ ภายใต้สถานการณ์วิถีปกติใหม่และวิถีถัดไปในภาคตะวันออกของประเทศไทย (Guidelines for the Adaptive Leadership Development of Administrators of Professional Vocational

Education Institutions under New and Next Normal Situations in Eastern Region of Thailand) โดย ฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์ สถาบันนวัตกรรมการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก พงษ์ศักดิ์ ผกามาตย์ วิทยาลัยผู้ประกอบการสร้างสรรค์นานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล สถาบันนวัตกรรมการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก และ จิรนนท์ ใหญ่ลายอง คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบปรับตัวของผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษามี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือการสร้างบารมี (2) การสร้างแรงบันดาลใจ (4) การมีกลยุทธ์และแสวงหาโอกาสในการปรับตัว (4) การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษา (5) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (6) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวก (7) การสร้างบรรยากาศองค์กรและค่านิยมร่วมเชิงสร้างสรรค์ (8) การมีวิสัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (9) การกระตุ้นทางปัญญา และ (10) การพัฒนาทักษะอาชีพเชิงดิจิทัล ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาให้มีภาวะผู้นำแบบปรับตัวภายใต้สถานการณ์วิถีปกติใหม่และวิถีถัดไปเพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอาชีวศึกษาต่อไป

18. ปรัชญาธรรมกับพุทธศิลปะ (Philosophy, Dhamma, and Buddhism) โดย พระครูปลัดวรมหาวัฒน์ (ประโมณะกัณ) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สรุปว่า ปรัชญาธรรมทางวัตถุกจากพุทธศิลปะ กล่าวถึงงานพุทธศิลปะประเภทประติมากรรม คือ พระพุทธรูป การสร้างพระพุทธรูปมีคติ ความเชื่อมาจากการสร้างองค์แทนของพระพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ปรินิพพานมานานแล้ว พุทธศาสนิกชน ได้สร้างองค์แทนขึ้นมา เพื่อเคารพสักการะ กราบไหว้บูชา ลักษณะการสร้างมีความแตกต่างกัน เมื่อสร้างพระพุทธรูปขึ้นมา มีการสะท้อนแนวคิดทางปรัชญาธรรมหลายประการเช่น ความบริสุทธิ์ สะอาดหมดจากกิเลสและกองทุกข์ ความหนักแน่น มั่นคง ความเมตตากรุณา ปรัชญาธรรมจากพระพุทธรูปสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้ ส่วนการสร้างเจดีย์ สร้างสถูปต่างๆ สิ่งสำคัญคือเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ รวมถึงพระธาตุของพระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้คนได้กราบไหว้บูชา ก่อให้เกิดบุญกุศลในชีวิตแก่ตนเอง เพื่อความหลุดพ้น หรือการเข้าถึงพระนิพพาน เป็นเป้าหมายสำคัญ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมุ่งเน้นเพื่อสะท้อนให้เห็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น ส่วนปรัชญาธรรมจากงานจิตรกรรมทางพระพุทธศาสนา สะท้อนให้เห็นเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชาดก หรือเหตุการณ์ในพุทธประวัติ รวมถึงเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีของคนในสังคม เป็นภาพสะท้อนของปรัชญาสังคม ที่เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินชีวิต พุทธศิลปะนอกจากจะสะท้อน ปรัชญาธรรมแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นคุณค่าของหลักธรรมสำคัญในทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย

19. ศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนิสิตชาวต่างชาติที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง (A Study of Strategies for Learning Thai as a Foreign Language of Foreign Students Studying In Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Main Campus) โดย กัญญ์วราพัชญ์ หอมชื่น วีระกาญจน์ กนกกมลเสถ และ เมธาพันธ์ โพธิ์ธีรโรจน์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า 1. จากการศึกษากล

ยุทธการการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของนิสิตชาวต่างชาติ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง พบว่า 1) นิสิตชาวต่างชาติ ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยโดยตรง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 2) นิสิตชาวต่างชาติ ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยโดยอ้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.95 2. จากการเปรียบเทียบผลการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า 1) นิสิตชาวต่างชาติใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยโดยตรง ที่มีเพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และประเทศภูมิลำเนา แตกต่างกัน ใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้ภาษาไทยโดยตรง ไม่แตกต่างกัน นิสิตชาวต่างชาติที่มีอายุ แตกต่างกัน ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยโดยตรง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2) นิสิตชาวต่างชาติใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยโดยอ้อม ที่มีเพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และประเทศภูมิลำเนา แตกต่างกัน ใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้ภาษาไทยโดยตรง ไม่แตกต่างกัน นิสิตชาวต่างชาติที่มีอายุ แตกต่างกัน ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาไทยโดยอ้อม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

20. รูปแบบกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาในการบริหารธุรกิจเชิงพุทธบูรณาการ (BUDDHIST INTEGRATIVE WISDOM TRANSFORMATION MODEL IN BUSINESS ADMINISTRATION) โดย อลิศา ริมดุสิต พระเทพปวรเมธี และ พระสุธีรัตนบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า องค์ความรู้ของผู้บริหารธุรกิจนั้น แม้มีบริบทของธุรกิจแตกต่างกันแต่มีผลกระทบถึงสภาพปัญหาในการบริหารธุรกิจทำนองเดียวกัน และได้ดำเนินการบริหารธุรกิจอย่างเป็นระบบสร้างการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาและธุรกิจประสบความสำเร็จด้วยหลักการ 6 ประการคือ (1) การสร้างความมั่งคั่งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) การส่งเสริมศักยภาพบุคลากร (3) การสร้างความปลอดภัยและความประหยัด (4) การมีวิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ชัดเจน (5) การแสวงหาโอกาส และ(6) การปรับระบบการทำงานให้เหมาะสมและทันสมัย จากการศึกษาการบูรณาการหลักธรรมจากประสบการณ์ของพระสงฆ์ผู้นำในสังคมไทยและหลักการบริหารธุรกิจเชิงพุทธบูรณาการของนักบริหารธุรกิจพบว่า รูปแบบกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาเชิงพุทธบูรณาการเพื่อการบริหารธุรกิจในสภาพการณ์เปลี่ยนแปลง หรือ “WISDOM Model” เป็นกรอบ ความคิดเชิงกระบวนการที่เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยสำคัญคือ การสร้างความมั่งคั่ง การสร้างความรู้การใช้ปัญญา การสร้างความปลอดภัยและความประหยัด การมีวิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ชัดเจน การสร้างโอกาส และการสร้างระบบการบริหารที่เหมาะสมและทันสมัย เป็นรูปแบบที่มีพลวัตแบบเป็นวงกลมที่มีลักษณะปฏิสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างปัจจัยทางปัญญา ส่วนย่อยและการบูรณาการทางปัญญาส่วนรวม ซึ่งการทำความเข้าใจปัจจัยทางปัญญาส่วนย่อยให้พิจารณาที่การบูรณาการทางปัญญาส่วนรวมประกอบ และการทำความเข้าใจการบูรณาการทางปัญญาส่วนรวมให้พิจารณาปัจจัยทางปัญญาส่วนย่อยประกอบและการเปลี่ยนแปลงการบูรณาการทางปัญญาส่วนรวมมีการพัฒนาระดับเป็นเกลียวตามการเรียนรู้และประสบการณ์

21. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาการบวก การลบด้วยทฤษฎีโพลยา โดยใช้เทคนิค บาร์โมเดล (Bar Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (DEVELOPMENT OF LEARNING PACKAGE ON SOLVING ADDITION AND SUBTRACTION PROBLEMS BY USING POLYA THEORY WITH BAR MODEL TECHNIQUE FOR PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS) โดย ศุภลักษณ์ ไพรวงษ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า (1) ชุดฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาการบวก การลบ ด้วยทฤษฎีโพลยา โดยใช้เทคนิค บาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 75.10/75.29 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) ชุดฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาการบวก การลบ ด้วยทฤษฎีโพลยา โดยใช้เทคนิคบาร์โมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.6491 สูงกว่าสมมติฐานที่กำหนดไว้ หมายความว่านักเรียนมีความรู้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 64.91 และ (3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน แต่ละด้านพบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านครูผู้สอน และด้านเนื้อหา สำหรับด้านที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

22. พรหมวิหาร 4 กับบทบาทและสิทธิสตรี (The Principles of Brahmaviharas and Women's Rights) โดย พระครูรัตนกรวิสุทธิ์ พระครูสังฆวิสุทธิคุณ และ พระครูปริยัติสุวัฒนาภรณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ระยอง สรุปว่า สตรีหรือผู้หญิงนั้นล้วนแต่มีความสำคัญกับสังคมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในหลายๆครั้งสตรีเหล่านี้ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ถูกคุกคามทางเพศ เผชิญกับความรุนแรงในครอบครัว ไม่ได้มีโอกาสและสิทธิในบางประการ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1. เพื่อศึกษาหลักพรหมวิหาร 4 อันประกอบด้วย ความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มาประยุกต์ใช้กับสังคมให้เกิดการปฏิบัติต่อสตรีด้วยความเมตตา กรุณา และมีมุทิตาในการแสดงความยินดีในการทำหน้าที่ของสตรี ในการวางใจเป็นกลางในการให้สตรีทำหน้าที่ต่างๆเพื่อส่วนรวม รวมถึงเป็นการนำหลักพุทธธรรมเข้ามาคล่อมเกลางจิตใจของคนในสังคม 2. เพื่อศึกษาเรื่องบทบาทและสิทธิของสตรี ที่มีต่อสังคม มากขึ้น ในทางกลับกันสตรีเหล่านั้นควรนำหลักพรหมวิหาร 4 มาพัฒนาสังคมเช่นกัน ด้วยการใช้ความเมตตาและกรุณา เพื่อแสดงความปรารถนาดีและพัฒนาสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น รวมถึงมีมุทิตาในการแสดงความยินดี โดยไม่นำอารมณ์หรือความรู้สึกส่วนตัวมากระทบต่อการช่วยเหลือหรือตัดสินคนอื่น รวมถึงการมีอุเบกขาความเป็นกลางในยอมรับความจริงและข้อจำกัดบางประการของสตรี 3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ให้สอดคล้องกับบทบาทและสิทธิของสตรีเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้งสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมต่อสตรี รวมถึงการยอมรับข้อจำกัดบางประการของสตรีเพื่อ ส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทที่สำคัญ เข้าถึงโอกาสและสิทธิต่างๆเพื่อเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป

23. สิทธิสตรีกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Women's Rights and Democratization) โดย พระมหาวุฒิชัย วุฑฒิชโย พระมหาบุญรอด อมรทตฺโต กฤษณะ เขียวเวช และ พระครูเกษมอรรธากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ระยอง สรุปว่า บทความวิชาการเรื่องสิทธิสตรีกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการ ศึกษาสิทธิเสรีภาพของสตรีในภาคประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย กับสิทธิของสตรีทางการเมือง

ภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย จากบทความชี้ให้เห็นว่าสิทธิสตรีในภาคประชาชนยังคงถูกจำกัดสิทธิในบางประเทศ เช่น สตรีไม่สามารถเข้ารับการศึกษ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถ เข้าศาสนาบางแห่ง รวมถึงสถานะของสตรีเป็นรองจากบุรุษ ในทางกลับกันบางประเทศสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษทั้งในด้านการศึกษา หน้าที่การงานและเสรีภาพในการดำรงชีวิต อันเนื่องมาจากการยอมรับของสังคมในเรื่องความเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามสิทธิสตรีในการเป็นผู้นำประเทศในการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย พบว่าสตรีบางส่วนสามารถก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งสำคัญในระดับผู้นำประเทศได้ โดยสตรีบางท่านสามารถดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลายาวนานและบางท่านได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง 2-3 สมัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำและการมีบทบาททางการเมืองของสตรี แต่อย่างไรก็ดีสังเกตได้ว่าสัดส่วนทางการเมืองระหว่างบุรุษกับสตรี พบว่าสตรีดำรงตำแหน่งทางการเมืองน้อยกว่าบุรุษถึง 3 เท่า ทั้งนี้ปัญหาของสิทธิสตรีล้วนเกิดจากค่านิยม ความเชื่อและการยอมรับความสามารถของสตรีในสังคม ทำให้สตรีไม่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ดังนั้นบทความวิชาการชิ้นนี้ได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสิทธิสตรี นั้นควรเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติทางสังคม ให้ความสำคัญกับสิทธิสตรีมากขึ้น อีกทั้งควรระบุตำแหน่งที่นั่งของสตรีที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง พร้อมทั้งสนับสนุนให้สตรีก้าวมาเป็นผู้นำประเทศด้วย เพื่อความเท่าเทียมกันทางเพศและความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชน

24. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบหลักธรรมคำสอนที่ส่งผลต่อแนวคิดในการออกแบบสร้างสรรค์ศิลปกรรมในพุทธศาสนาของนิกายเถรวาทและนิกายมหายาน : กรณีศึกษาวัดถ้ำอชันดา รัฐมหาราษฏระ ประเทศอินเดีย (A comparative study of Buddhist teachings resulting in the concept of creative designs of Buddhist artworks in Theravada and Mahayana Buddhism : A case study of Ajanta caves in Maharashtra state, Republic of India) โดย บรรณรัตน์ คมเวช สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่ามีหลักธรรมคำสอนในนิกายเถรวาทและนิกายมหายานที่ส่งผลต่อแนวคิดในการออกแบบสร้างสรรค์งานศิลปกรรมทางพุทธศาสนาให้มีลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันอย่างมีพัฒนาการร่วมกัน โดยหลักธรรมคำสอนที่ส่งผลต่อแนวคิดในการออกแบบสร้างสรรค์งานศิลปกรรมทางพุทธศาสนาในนิกายเถรวาทและมหายานให้มีลักษณะเหมือนกัน ได้แก่ พุทธประสงค์ให้พุทธบริษัทหมั่นปฏิบัติธรรมถวายเป็นพุทธบูชาจักได้อานิสงส์สูงสุดและเพื่อให้พุทธศาสนามั่นคงสถาพรสืบต่อไป, พุทธานุญาติให้ภิกษุจำพรรษาได้ในถ้ำคูหา, พุทธโอวาทให้พุทธบริษัทหมั่นจาริกสักการะเจดีย์เพื่อจักได้ไปสวรรค์, ไตรสิกขา คือ ทาน ศีล ภาวนาและวิมุตตียัง จักสามารถไปนิพพานได้, สัมมาสมาธิในอริยสัจ4, ไตรลักษณ์, นิรมาณกาย, พุทธประวัติและชาดก, พุทธเกษตรของนิกายเถรวาท, ธรรมกายของนิกายเถรวาทและธรรมกายของนิกายมหายาน, การปฏิบัติธรรมแบบอานาปานสติและตถาคตรรรมของนิกายมหายานและหลักธรรมคำสอนที่ส่งผลต่อแนวคิดในการออกแบบสร้างสรรค์งานศิลปกรรมทางพุทธศาสนาในนิกายเถรวาทและนิกายมหายานให้มีความแตกต่างกันอย่างมีพัฒนาการร่วมกัน ได้แก่ การเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้า, พระอานันทพุทธเจ้า, การให้ความสำคัญในการสร้างบารมีของพระโพธิสัตว์, สุขชาติพุทธเกษตรในแบบมหายาน, ธรรมกายและสัมโภคกายของมหายาน จะเห็นว่าในยุคเถรวาทหรือยุคแรก เน้นหลักธรรมคำสอนที่ส่งผลให้ศิลปกรรมมีความงดงามบริสุทธิ์เรียบง่ายเพื่อการสื่อสารถึงนัยยะ

สำคัญของหลักธรรมคำสอนดั้งเดิมโดยตรงไปตรงมาและรักษาแก่นแห่งสัจจะธรรมให้คงอยู่อย่างมั่นคงสืบไป ส่วนในยุคมหายานหรือยุคที่สอง นอกจากถือหลักธรรมคำสอนอันบริสุทธิ์ดั้งเดิมดังในยุคนครเวทร่วมกันแล้ว ยังเกิดแนวคิดในการออกแบบประยุกต์สร้างสรรค์เพื่อการอธิบายขยายความ แจกแจงใส่รายละเอียดเพิ่มเติม ลงไปในหลักธรรมคำสอนอย่างลึกซึ้ง ด้วยจินตนาการการออกแบบสร้างสรรค์และความสามารถในชั้นเชิงช่าง ทางศิลปะอันเยี่ยมยอดและเปี่ยมด้วยจิตอันบริสุทธิ์แห่งศรัทธาในสัจจะธรรมแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เท้าที่ศักยภาพอันสูงสุดของมนุษย์พึงกระทำได้

25. บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (An Ecclesiastical Officials' Role in the Sangha Administration) โดย พระมหาอุทฺตปิชาญ ทองจันทร์ นักศึกษาปริญญาเอก ร.ป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ ภักดี โพธิ์สิงห์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สรุปว่า บทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์หรือสถาบันสงฆ์ในสมัยพุทธกาลนั้นพระพุทธเจ้าจะทรงดูแลด้วยพระองค์เอง ทรงอยู่ในฐานะประมุขและทรงให้ความสำคัญเสมอภาคในการบัญญัติสิกขาบทต่างๆ พระองค์จะทรงทำท่ามกลางสงฆ์ สังฆกรรมต่างๆ ที่กระทำต้องได้รับเสียงเอกฉันท์จากคณะสงฆ์จึงจะสามารถดำเนินต่อไป ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่ไปอย่างรวดเร็วสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงทิ้งไว้เป็นมรดกมาถึงปัจจุบันก็คือ พระธรรมวินัยซึ่งจะเป็นหลักในการที่สถาบันสงฆ์จะใช้เป็นสื่อในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้กับชาวโลกต่อไป และจะเป็นสิ่งกำหนดบทบาทหรือจุดยืนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสงฆ์กับสังคมชาวโลกในปัจจุบันและอนาคต การบริหารกิจการคณะสงฆ์ จึงเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของพระสังฆาธิการที่มีความสำคัญต่อพระศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ดังเช่นที่ความเรียบร้อยดีงามของประเทศชาติเกิดได้จากความสำเร็จของการบริหารจัดการของแต่ละชุมชน ฉะนั้น ความเรียบร้อยดีงามของพระสงฆ์ก็เกิดได้จากความสำเร็จของการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในแต่ละระดับชั้นนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาถึงขอบข่ายของการบริหารงานนี้ ซึ่งหมายถึงงานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และด้านการสาธารณูปการ